

ADHD u dzieci i młodzieży – co warto wiedzieć jako rodzic?

Nadpobudliwość psychoruchowa z zaburzeniami uwagi, czyli ADHD, to jedno z najczęściej diagnozowanych zaburzeń neurorozwojowych u dzieci i młodzieży. Dla wielu rodziców moment podejrzenia ADHD u dziecka bywa trudny, pełen niepokoju i pytań. Ten tekst ma pomóc lepiej zrozumieć, czym jest ADHD, jak je rozpoznać oraz jakie formy wsparcia są najskuteczniejsze.

Czym właściwie jest ADHD?

ADHD to zaburzenie neurologiczne, na które składa się tzw. *klasyczna triada objawów*:

- zaburzenia koncentracji uwagi,
- impulsywność,
- nadmierna ruchliwość lub nadmiar energii.

ADHD nie wpływa na poziom inteligencji ani możliwości poznawcze dziecka. Nie jest równoznaczne z trudnościami w uczeniu się, dysleksją czy zaburzeniami mowy. Trudności dotyczą przede wszystkim funkcji wykonawczych, takich jak koncentracja uwagi, samokontrola i regulacja emocji.

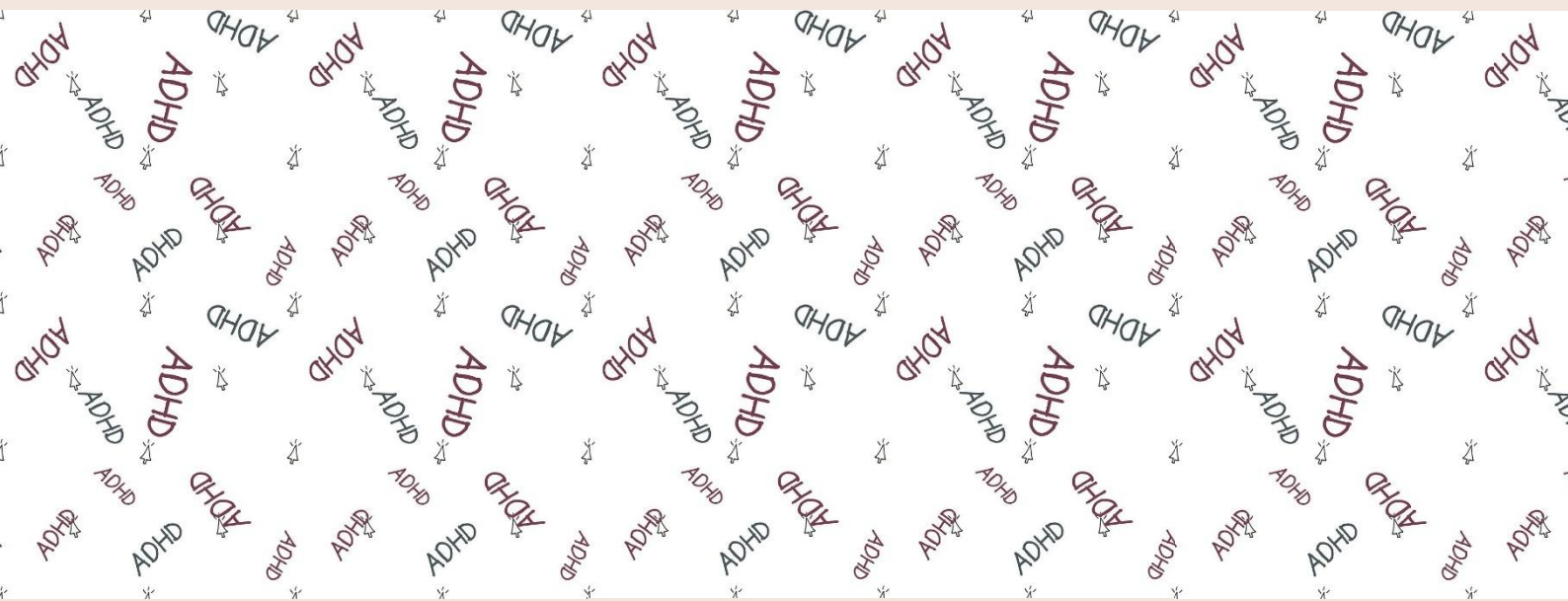
Objawy to nie wszystko

Samo występowanie objawów nie wystarcza do postawienia diagnozy. Kluczowe znaczenie ma:

- nasilenie objawów,
- czas ich trwania,
- wpływ na codzienne funkcjonowanie dziecka – w domu, w szkole i w relacjach z rówieśnikami.

Nie istnieje wyraźna granica między „normalnym” zachowaniem a ADHD. Dlatego zawsze porównuje się funkcjonowanie dziecka z grupą rówieśników. Jeśli wyraźnie się wyróżnia – jest bardziej impulsywne, rozkojarzone i niespokojne, a jednocześnie nie występują inne przyczyny (np. trudna sytuacja rodzinna, depresja, uzależnienia czy inne zaburzenia) – można podejrzewać ADHD. **Ostateczną diagnozę zawsze stawia jednak doświadczony specjalista.**

Jak wygląda proces postępowania w ADHD?

1. Diagnoza

Pierwszym i najważniejszym krokiem jest rozpoznanie. Dla wielu rodzin diagnoza przynosi ulgę – pozwala nazwać trudności i zrozumieć, z czego wynikają. Od tego momentu możliwe jest zaplanowanie skutecznej pomocy.

2. Edukacja

Im więcej rodzice i dziecko wiedzą o ADHD, tym łatwiej im sobie z nim radzić. Zrozumienie mechanizmów zaburzenia pomaga nie tylko w codziennym funkcjonowaniu, ale także w rozmowach z nauczycielami czy innymi członkami rodziny.

3. Strukturalizacja codzienności

Dzieci z ADHD bardzo potrzebują jasnych zasad i uporządkowania. Pomocne są:

- listy zadań,
- planowanie dnia,
- wyznaczanie krótkoterminowych celów,
- porządkowanie materiałów (np. kolorowe segregatory).

Takie narzędzia ograniczają chaos, zwiększają poczucie kontroli i poprawiają efektywność działania.

4. Trening i/lub psychoterapia

Wsparcie terapeutyczne, coaching lub trening umiejętności to ogromna pomoc dla dziecka z ADHD. Obecność osoby, która motywuje, przypomina i pomaga dokończyć rozpoczęte zadania, często decyduje o sukcesie terapii. Bez takiego wsparcia dzieci i nastolatki mogą czuć się zagubione i przytłoczone.

5. Leczenie farmakologiczne

W niektórych przypadkach stosuje się leki, które pomagają złagodzić objawy ADHD. Działają one jak swoista „proteza” – ułatwiają koncentrację, zmniejszają impulsywność oraz poczucie wewnętrznego chaosu. Leki przywracają równowagę neuroprzekaźników w mózgu odpowiedzialnych za uwagę, kontrolę impulsów i nastrój. Stosowane właściwie, są bezpieczne i mogą znacząco poprawić jakość życia dziecka i całej rodziny.

ADHD nie zawsze krzyczy – czasem siedzi cicho w ławce

Gdy mówimy „ADHD”, wielu osobom wciąż automatycznie pojawia się przed oczami obraz dziecka, które biega, wierci się, nie potrafi usiedzieć w miejscu, zaczepia innych i jest w ciągłym ruchu. To jeden z możliwych obrazów ADHD – ale zdecydowanie nie jedyny.

ADHD to nie tylko nadrucliwość.

Są dzieci, które siedzą cicho w ławce, nie przeszkadzają, nie zwracają na siebie uwagi... tylko że ich myśli są zupełnie gdzie indziej. Patrzą na nauczyciela, ale nie rozumieją polecenia. Chcą odrobić lekcje, a po chwili nie pamiętają, od czego zaczęły. Gubią się w zadaniach, zapominają, co miały zrobić, szybko się zniechęcają.

To również jest ADHD – mniej widoczne, cichsze, a przez to znacznie częściej pomijane. Niestety, takie dzieci często słyszą, że są „leniwe”, „nieuważne” albo „mało zaangażowane”, podczas gdy w rzeczywistości zmagają się z realnymi trudnościami neurorozwojowymi.

Najważniejsze pytanie: czy da się coś z tym zrobić?

Tak. I to bardzo wiele.

Jeśli trudności rzeczywiście utrudniają codzienne funkcjonowanie dziecka, na przykład w szkole, możliwe jest wprowadzenie leczenia farmakologicznego. Trzeba jednak podkreślić jedno: 🖐️ diagnozę ADHD oraz decyzję o leczeniu zawsze podejmuje lekarz psychiatra.

Rola psychologa jest inna, ale równie ważna. Psycholog może:

- ocenić, jak trudności wpływają na proces uczenia się,
- pomóc zrozumieć, z czego wynikają problemy szkolne,
- dobrać strategie, techniki pracy i sposoby organizacji, które będą najlepiej dopasowane do konkretnego dziecka.

ADHD to nie „wymówka” ani „złe wychowanie”. To realna trudność, która ma wpływ na codzienne życie dziecka – w domu, w szkole i w relacjach z innymi.

Dlatego tak ważne jest, by o tym mówić.

Bo ADHD nie zawsze wygląda tak, jak podpowiadają nam stereotypy.

Ciche trudności są tak samo prawdziwe i obciążające, jak te głośne i widoczne.

Jak wygląda diagnostyka ADHD w naszej poradni?

Proces diagnostyczny rozpoczynamy od szczegółowego wywiadu z rodzicem. Następnie przeprowadzamy standaryzowane badanie przesiewowe (kwestionariuszowe) **CONNERS-3**:

- w wersji dla rodziców,
- nauczycieli,
- a u starszych dzieci także w formie samoopisu.

Uzupełnieniem diagnostyki jest **badanie intelektu**, które pozwala ocenić ogólny poziom funkcjonowania poznawczego dziecka. Jest to ważne, ponieważ trudności szkolne mogą wynikać z różnych przyczyn. W ADHD często obserwujemy również obniżony poziom pamięci roboczej, co znacząco wpływa na naukę.

Jeśli wyniki wskazują na prawdopodobieństwo ADHD, możliwe są dwie dalsze ścieżki:

1. Konsultacja psychiatryczna

Lekarz psychiatra może potwierdzić diagnozę i – jeśli uzna to za zasadne – zaproponować leczenie farmakologiczne.

2. Pogłębiona diagnoza funkcjonowania w nauce

Jeśli trudności wyraźnie wpływają na uczenie się, przeprowadzamy badanie pamięci i uczenia się. Dzięki temu sprawdzamy:

- **z czego dokładnie wynikają problemy,**
- **jakie są mocne strony dziecka,**
- **jaki styl uczenia się będzie dla niego najkorzystniejszy.**

Kilka słów do rodziców...

Życie z dzieckiem z ADHD bywa wymagające i pełne wyzwań. Ale jako rodzic masz realny wpływ na to, jak Twoje dziecko będzie sobie radziło. Odpowiednia diagnoza, zrozumienie trudności oraz dobrze dobrane wsparcie mogą znacząco:

- **zmniejszyć nasilenie objawów,**
- **poprawić funkcjonowanie szkolne,**
- **wprowadzić więcej spokoju i harmonii do życia rodzinnego.**

ADHD nie definiuje dziecka.

To tylko jeden z elementów jego funkcjonowania – taki, który można zrozumieć i skutecznie wspierać.

Fakty i mity na temat ADHD – co warto wiedzieć naprawdę?

Wokół ADHD wciąż krąży wiele mitów, które utrudniają zrozumienie dzieci i młodzieży z tym zaburzeniem. Stereotypy sprawiają, że część trudności jest bagatelizowana, a inne błędnie interpretowane. Poniżej rozprawiamy się z najczęstszymi mitami – w prosty, rzetelny sposób.

MIT: Wszystkie dzieci z ADHD są nadpobudliwe

FAKT:

Choć część dzieci z ADHD rzeczywiście jest bardzo ruchliwa, **wiele z nich wcale nie przejawia nadpobudliwości**. Dzieci z tzw. typem nieuważnym mogą być spokojne, ciche, a nawet wycofane. Często sprawiają wrażenie roztargnionych, „nieobecnych” lub pozbawionych motywacji – co bywa mylnie interpretowane jako lenistwo lub brak chęci do nauki.

MIT: Dzieci z ADHD nigdy nie potrafią się skupić

FAKT:

Dzieci z ADHD **potrafią się koncentrować**, zwłaszcza na czynnościach, które są dla nich interesujące, przyjemne lub angażujące. Problemem nie jest brak uwagi, lecz **trudność w jej regulacji**. Utrzymanie koncentracji bywa szczególnie trudne przy zadaniach nudnych, długotrwałych lub powtarzalnych – takich jak odrabianie lekcji czy słuchanie wykładu.

MIT: Dzieci z ADHD mogłyby zachowywać się lepiej, gdyby chciały

FAKT:

Dzieci z ADHD często bardzo się starają, by sprostać oczekiwaniom dorosłych. Mimo to nadal mogą mieć trudności z utrzymaniem spokoju, ciszy czy skupienia uwagi. **Ich zachowanie nie wynika ze złej woli ani braku wychowania**, lecz z ograniczeń w zakresie kontroli impulsów i regulacji emocji.

MIT: Z ADHD się wyrasta

FAKT:

U części osób objawy ADHD zmniejszają się z wiekiem, jednak **u wielu trudności utrzymują się także w dorosłości**. Dlatego tak ważne jest wczesne rozpoznanie i podjęcie odpowiednich działań terapeutycznych. Leczenie i wsparcie pomagają dziecku lepiej funkcjonować „tu i teraz”, a także budować strategię radzenia sobie na przyszłość.

MIT: Leki są jedyną i najlepszą formą leczenia ADHD

FAKT:

Farmakoterapia jest **jedną z możliwych opcji**, ale nie jedyną i nie zawsze konieczną. Najlepsze efekty przynosi **kompleksowe podejście**, które może obejmować:

- psychoedukację dziecka i rodziców,
- terapię behawioralną lub trening umiejętności,
- wsparcie w domu i w szkole,
- odpowiednie strategie uczenia się i organizacji,
- aktywność fizyczną oraz właściwą dietę.

Decyzję o leczeniu farmakologicznym zawsze podejmuje lekarz psychiatra, biorąc pod uwagę indywidualne potrzeby dziecka.

Dlaczego obalanie mitów jest tak ważne?

Zrozumienie ADHD pozwala spojrzeć na dziecko nie przez pryzmat „problemowego zachowania”, lecz **realnych trudności, z którymi się zмага**. Im więcej wiemy, tym łatwiej jest udzielić właściwego wsparcia – w domu, w szkole i w relacjach społecznych.

ADHD ma wiele twarzy.

Każda z nich zasługuje na uwagę, zrozumienie i profesjonalną pomoc.

W naszej Poradni Educata możesz uzyskać wsparcie i pomoc diagnostyczną.